

CD-ROM a fogyasztóvédelem tanulásához

Kutasi Csaba

A Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület a Szociális és Munkaügyi Minisztérium támogatásával (FV-I-09-C-023) újabb fogyasztóvédelmi projektben dolgozik. A „*Textil, textilruházati és tisztítóipari fogyasztóvédelmi ismeretek blended learning képzéshez*” címmel elkészített CD-ROM bemutatójára a Modell TISZK szervezésében 2009. augusztus 26-án a Modell Divatiskolában került sor. A helyi oktatási intézmény tanárain és szakoktatóin kívül a Jelky András Ruhaipari és Művészeti Szakközépiskola vezetői és pedagógusai vettek részt a nyárvégi programon. Összesen 53 fő figyelte érdeklődéssel a bemutatót, amely a közel 300 diás digitalizált tananyag tartalmáról és használatáról szólt.

A kombinált, a hagyományos és online oktatási technikákat ötvöző **blended learning** alkalmazásának fontossága közismert. A valóságos és virtuális tanteremben folyó tanulási formák, a személyes és távkonzultáció együttes alkalmazása, a jegyzetformájú és digitális tananyagok felhasználása mind-mind előtérbe kerül e formánál. A hagyományos és elektronikus tanulási környezet adta előnyök jól kihasználhatók, ha ezek együttes alkalmazására optimálisan kerül sor. A blended learning során is természetesen nagy szerep hárul az ismeretsajátítást hatékonyan segítő oktatási szakemberre. A különböző online tartalmak, a webfelületek adta lehetőségek (internetes oldalak, digitális tananyag letöltése, elektronikus levelezés) széleskörű lehetőségeket kínálnak a képzés során.

A digitalizált fogyasztóvédelmi tananyag tartalma

A digitalizált fogyasztóvédelmi oktatási anyagot Kutasi Csaba készítette és dr. Baranyai András szakjogász lektorálta. Az anyag hat fő egységből épül fel:

- Az első rész a fogyasztóvédelem történetével, az Európai Unióban érvényes fogyasztói alapjogokkal, a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság (NFH) feladataival, a textiltermékek **forgalomba hozatali szabályaival** foglalkozik. Az utóbbi témakörben a jogi (védőruházatok, textilanyagból készült játékok, beépített textil anyagú padlóburkolatok) és piaci szabályozású textil- és textilruházati cikkek (öltözékek, munkaruhák, háztartási és dekorációs textíliák stb.) értékesítését megelőző teendők kiemelt szerepet játszanak.

- A második részben a textiltermékek **címkézési előírásai**, a nyersanyag-összetétel megadása, valamint a szabályos használati-kezelési útmutató összeállítása a téma. Ennek során a címkék kötelező adattartalma, a

25/2005. GKM rendelet főbb vonatkozásai és a kezelési jelképek és szöveges kiegészítések MSZ EN ISO 3758:2005 szerinti követelményei szerepelnek. Az újszerű szálanyagoknál a radikális vastagságcsökkentő szálgyártási technikák, a speciális keresztmetszet alakítások, a kémiai módosítások és a célirányos hozzátéradagolások képezik a rendszerezés alapját. A mikro-, nano-, piko-, ill. az oxidált szálak és a szénszálak, a vezetőképes szálanyagok, az egészség- és környezet kímélő szálanyagok (pl. polilaktid, SeaCell, Coolmax stb.) tulajdonságai és szabályos megnevezése is a tananyag része. Kitér a tananyag a nyersanyag-összetétel meghatározási módjaira. E területen az összetett textilszerkezetek felelevenítése is szerepel. A ruházatfiziológiai komfort fokozását (lélegző membránok, klímaaktív anyagok alkalmazása stb.) biztosító megoldásokról is fontos a helyes fogyasztói tájékoztatás. A használati és kezelési útmutató szabályos kódjait és a szükséges anyanyelvi szöveges kezelési kiegészítéseket példákön keresztül is ismerteti az anyag.

- A **textiltermékek ártalmatlansági** kritériumai, a megkülönböztető minőségi jelek képezik a harmadik témakört. A termékek biztonságosságával kapcsolatos jogi előírásokból eredő kötelezettségekről (kormányrendelet, kémiai biztonsággal foglalkozó végrehajtási utasítások) és a sajnálatosan nagyrészt elmaradó ellenőrzésekről is szó esik. Például a 79/1998.(IV.29./ Korm. rendelet az áruk és szolgáltatások biztonságosságát érintő kritériumokat részle-

tesen szabályozza, mégis gyakori az előzetes vizsgálatok nélküli termékforgalmazás. Az ismertebb önkéntes rendszerek közül az Öko-Tex, a tanúsított UV-védelmi képesség, a padlószőnyegeknek alkalmazott GUT 10009, az Európai virág és a tisztításnál jellemző RAL-rendszer szerepel az anyagban. Az Öko-Tex megkülönböztető címkés termékek vásárlásakor biztosak lehetünk textiltermék ártalmatlanságában, mert a „*Bizalom a textíliában; Ártalmas kísérőanyagokra vizsgált*” felirat komoly vizsgálati és ellenőrzési rendszer eredményeként került az árura. Fontos a termékre erősített védjegy szereplő vizsgáló-intézet nevének és a központi nyilvántartási szám meglétének figyelése, miután ezen keresztül vezethető vissza a tanúsítvány eredete. Jelenleg több mint 70 ezer ilyen tanúsítvánnyal rendelkező textilterméket forgalmaznak a világon.

- A következő tananyagegységben a **védjegytalmi, piac- és fogyasztóvédelmi intézkedések** a meghatározók. A különböző textiles védjegyek, márkajelölések értelmezése és a vonatkozó jogi szabályozások szerepelnek itt, valamint az egyéb piacvédelmi intézkedések jogi eszköztárai (pl. a hamisítók elleni fellépés

jogérvényesítési lehetőségei, versenyjogi oltalmak stb.). Nagy hangsúly van a jótálláson, a szavatosság érvényesítésén. A szavatosság és a jótállás hasonlóságára és eltérésére (pl. reklamáció esetén a bizonyítási teher megfordulása) részletesen kitér a tananyag. Ugyanígy a reklamációs ügyintézés aktuális tudnivalói is jól követhetők (az új és használt textil- és ruházati termékeket is érintő szavatossági időtartamok; a fogyasztók és a gyártók ill. forgalmazók kötelezettségei hiba felmerülésekor; a téves fogyasztói tájékoztatásból eredő jogérvényesítési lehetőségek fontossága stb.). A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmával kapcsolatos esettanulmányok hasznos oktatási segédletnek bizonyulnak. Ilyen például, ha a terméket értékesítő szakember nem a képzettségétől elvárható szakismerettel végzi munkáját, vagy ha a közétett információk valótlan tulajdonságokat állítanak egy termékről, vagy éppen megtévesztő, agresszív kereskedelmi gyakorlatot folytatnak. Hasonlóan tiltott az eredeti rendeltetési céltól eltérő, más irányú felhasználási igényre kiszolgálni a terméket. A Békéltető Testületek tevékenységéről is szó esik. A tananyag a Fair Trade mozgalommal is foglalkozó része a bemutató résztvevői között nagy érdeklődést váltott ki.

- A **tudatos fogyasztói magatartás** a textil- és textiltermékek vásárlása, kezelése során c. részben többek között a főbb termék kiválasztási szempontokat ismerhetik meg a CD-ROM tanulmányozói. A különleges kikészítési eljárásokra, a szövött méterárak vetülék- és minta deformációira és az egyedibb kezelési utasításokra vonatkozóan is kaphatnak ízelítőt.

- A befejező tananyag rész a különleges textiltermékekkel foglalkozik, amelyekkel, mint fogyasztók szintén találkozhatnak a tanárok és diákok egyaránt. Ebben a részben a különböző **innovatív** alapanyagok, kelmeképzési módok, kikészítési- és konfekcionálási eljárások egyaránt szóba kerülnek. Az ilyen, főként műszaki textiliának számító termékek egyre gyakoribbak napjainkban.

A bemutatón a digitalizált anyaghoz tartozó **teszt feladatok** ismertetésére került sor. Az ismertető során körbeadott anyagminták hasznosnak bizonyultak, ezek a szakképzés során is fontos szemléltető eszközök lehetnek.

A program záró részeként *dr. Baranyai András* szakjogász (NFH) tartott konzultációval egybekötött jogszabályi értelmezést. A fogyasztóvédelmi intézményrendszer 2008 szeptemberi, illetve 2009 januári változásaira, gyakorlati szempontjaira tért ki az előadó, kiemelt figyelmet fordítva a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak. A termékek eladási árának, egységárának feltüntetésével kapcsolatos változásokról is hasznos ismereteket szerezhetett a hallgatóság.

A TMTE ezúton is köszönetet *Benczik Judit* igazgatóhelyettesnek, aki a rendezvény sikeres lebonyolításában rendkívül hatékonyan közreműködött.

A digitalizált, blended learning képzésre alkalmas fogyasztóvédelmi tananyag CD-ROM változatát a továbbképzésen résztvevő szakpedagógusok kézhez kapták. További érdeklődők is igényelhetik a TMTE-től a digitalizált anyagot és a használatát elősegítő szakmai ismertető helyszíni megtartását adott TISZK helyszínen.

Nagy érdeklődés kísérte a digitalizált tananyag bemutatását